

## BOSSCHE SCHERPREDTERS EN HUN FAMILIE

---

Diepe en dikwijls onverhulde verachting is veelal het lot geweest van de scherprechters of beulen. Geheel rechtvaardig was zij evenwel niet, want de scherprechters deden niets anders dan rechterlijke bevelen executeren. Eeuwenlang heeft men gemeend, dat inbreuken op de bestaande rechtsorde alleen door afschrikking konden worden gekeerd. De straffen waren dus wreed. De door de rechters verzonnen wreedheden werden door de scherprechters ten uitvoer gelegd. Die wreedheid moest de afschrikking bewerken, maar bracht ook de verachting te weeg, die de scherprechters of beulen ten deel viel. Toch waren zij, die elke omgang met de scherprechters zo veel mogelijk meden, aan de andere kant gaarne bereid de terechtstellingen bij te gaan wonen en de beulen bij het verrichten van hun werk gade te slaan. Van overheidswege werd het openbaar karakter van de executies zoveel mogelijk bevorderd. Het vellen van het oordeel alleen was uiteraard niet voldoende, het moest ook ten uitvoer worden gelegd. Daarbij had de scherprechter de plicht zich strikt aan de gegeven instructies te houden. Door onbekwaamheid mocht het lijden van de veroordeelde niet zwaarder worden gemaakt, dan de rechter in zijn vonnis bepaald had; ook mocht dit niet door fouten verlicht worden. In het kader van onze vroegere rechtspleging was de beul dus een onmisbaar element — een man, die voor zijn werk over bijzondere gaven en kundigheden diende te beschikken. Daar hij noch zijn kinderen in andere beroepen toegelaten werden, verwierf hij die kennis en kunde doorgaans vanzelf, eerst als beulsknecht als hulp van zijn vader, van een oom of ander familie-lid, om op de duur ergens assistent-scherprechter te worden en dan na gebleken ervaring ten slotte tot zelfstandig scherprechter te worden benoemd. Door het pijnigen van zijn patiënten — steeds onder toezicht van met de rechtspraak belaste autoriteiten — werkte hij mee aan het ontdekken van „de waarheid” (men twijfelde niet, dat de pijnbank die aan het licht bracht), en door het executeren der straffen diende hij de handhaving der rechtsorde. Deswege is het begrijpelijk, dat menige beul zich een autoriteit achtte. Officieel werd hij dan ook wel genoemd „Meester van den Scherpen Zwaarde”, of „Executeur van den Scherpe (of Criminele) Gerichte”. Velen beschouwden hun vak als een roeping.

Zo iemand was zeer waarschijnlijk ook de Bossche scherprechter Mr *Peter Everisz van Oldenburch*, die van voor 1633

tot na dec. 1667 in 's Hertogenbosch met zwaard, galg en rad de schepenen bijgestaan heeft bij het uitoefenen der criminele rechtspraak. Zijn beroep heeft hem geen windeieren gelegd, want bij zijn dood heeft hij een niet onaanzienlijk vermogen nagelaten <sup>1)</sup>. Het beulzwaard, dat hem toen tevens ontviel, heeft hij vermoedelijk zelf laten smeden. In 1920 is het door de gemeente 's Hertogenbosch gekocht van een Haags antiquair, bij wie het ten slotte verzeild was, na gedurende meer dan drie eeuwen gehanteerd te zijn door alle opvolgers van Mr *Peter* <sup>2)</sup>. Op het geveel draagt het de letters V.D.I. en er omheen een zilveren bandje met het opschrift „Peter Evert anno 1644 den 4e May”. Op het staal staat aan de ene kant C.V.S. (de initialen van de zwaardmaker ?) en aan de andere zijde:

„Wan ich das Schwert duhgtig hebe  
So wunsche ich dem Sunder das ewige Lebenn”.

Oldenburg was waarschijnlijk de plaats van herkomst van Mr *Peter*. Zijn broer Mr *Hans Everts (van Oldenburch)* was aanvankelijk scherpreechter in Oldersum, daarna te Coevorden (1634—1650), en ten slotte te Groningen (1650—1660). Uit zijn huwelijk met de Groningse beuldochter *Anna Haevestadt* (dr van Geert en Gebbe Hansen) <sup>3)</sup> had *Hans Everts* drie kinderen, twee dochters, t.w. *Catharina* (over wie zo dadelijk nader) en *Elisabeth*, welke laatste de vrouw werd van de Dordtse scherpreechter Mr *Jacob Kellenaer (Kellner)*, alsmede een zoon *Joost*, die beul werd van de Groninger Ommelanden. *Joost Everts* (het patroniem was dus al verstard tot familienaam) werd de vader van *Mathias Everts*, die na zijns vaders dood al op 12-jarige leeftijd in 1692 zijn vader mocht opvolgen. Waarschijnlijk zal een ander heil vak tijdelijk voor hem uitgeoefend hebben. Mr *Peter* behoorde dus tot een typische scherpreechtersfamilie. Onder zijn verwanten telde hij ook *Anthony Vernicker*, scherpreechter te Peine in Hannover, en de scherpreechter van Hamelen, Mr *Hans Hendrick Pheffer* <sup>4)</sup>. Zeer

1) A. F. O. van Yssel, De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch enz. (1910), II blz. 288.

2) Noord-Brab. Dagblad „Het Huisgezin”, 2 juni 1920. De zoon van de laatste Bossche scherpreechter J. H. Kleyne had het na zijn vaders dood verkocht aan een particulier. In de vorige eeuw zal het, daar onthoofdningen toen niet meer plaats vonden, voornamelijk zijn gebruikt bij de ten uitvoerlegging van de schavotstraf, bestaande in het zwaaien van het zwaard boven het hoofd van de veroordeelde. Het zwaard bevindt zich thans in het museum van het Prov. Genootschap te 's-Hertogenbosch (Inv. nr. 6920). 3) Vergel. B. Lonsain, Groningsche Scherpreechtersfamilies, in Groningsche Volksalmanak 1925, blz. 84 vlg., in het bijzonder blz. 90 vlg.

4) Van Sasse van Yssel, t.a.p.

waarschijnlijk stamde Mr Peters vrouw *Maria Schoenmans* eveneens uit een beulenfamilie, want andere meisjes verwaardigden zich niet met scherprechters in het huwelijk te treden. Zij hertrouwde na Mr *Peters* dood (ondertr. 's Hertogenbosch 6 april 1684) met de Bremense scherprechter Mr *Hans Kurt Messingh*, wedr van Catharina Margriet Adams.

*Maria Schoenmans* heeft haar man geen kinderen geschonken, zodat de Bossche magistraat na Mr *Peters* dood elders een opvolger voor Mr *Peter* moest zoeken. Zij vond deze in de persoon van de uit Rietberg (in Westfalen) afkomstige *Hans Jurrien Kael* (ook wel genoemd *Kalle* of *Calen*). Het beulzwaard bleef echter in de familie, want *Hans Jurrien* huwde (ondertr. 's Hertogenbosch 1-16 febr. 1670) met Mr *Peters* nichtje, *Catharina Everts van Oldenburch* uit Groningen, de dochter van Mr *Hans*. Zij werden de ouders van zeven in 's Hertogenbosch geboren (en aldaar in de Grote kerk gedoopte) kinderen, van wie, voor zover mij is kunnen blijken, alleen een zoon (5e kind) *Johannes Kalle* (of *Calen*), ged. 20 feb. 1685, en een dochter *Rebecca*, ged. 27 sept. 1691, de volwassen leeftijd bereikt hebben. *Rebecca* huwde (ondertr. 's Hertogenbosch 21 juni 1710) *Jacob Keltlingh*, geb. in Hamburg, maar bij zijn huwelijk wonende in 's Hertogenbosch. *Johannes* was minder gelukkig. Na zijn vader, die voor mei 1705 overleed, als scherprechter opgevolgd te zijn, deed hij zijn huwelijkskeus vallen op zijn „behuwdmoeje van halve bedde” (de naam is mij niet bekend kunnen worden), maar het „Echtreglement van de Generaliteit” van 1660 verzette zich tegen zulk een verbintenis. Tevergeefs trachtte *Johannes* in 1705, 1707 en 1714<sup>5)</sup> ontheffing van het huwelijksverbod te verkrijgen. Hij overleed ongetrouwd niet lang voor april 1736.

Zijn opvolger werd toen Mr *Johannes Nanning*<sup>6)</sup>, die een broer had *Christiaan Nanning*. Waren zij afstammelingen van de Haarlemse scherprechter uit 1711 Mr *Christiaan Nanning*? *Johannes* trouwde op 18 juni 1738 te Wilp met *Katharina van Anholt* (of *van Anhou(d)r*), een dochter van de Nijmeegse scherprechter Mr *Andries* en diens vrouw *Anna Elisabeth (Elsebet) Snijder(s)*. Zowel de Van Anholts als de Snijders waren destijds bekende scherprechtersfamilies. *Katharina* was in 1738 weduwe van *Christiaan Ludewig Claessen*, met wie zij

---

5) R.A. 's-Hertogenbosch; archief Raad van Brabant, inv. nr. 381 (matrimoniale zaken).

6) Gem. Archief 's-Hertogenbosch, Register van stadsambtenaren (Inv. nr. A 417), fol. 10.

in 1728 was gehuwd. Zelf was zij op 19 nov. 1704 gedoopt in de Ned. Herv. kerk te Nijmegen. Zij en haar man, „Mr van den scherpen gerechte van 's Hertogenbosch”, maakten 20 jan. 1742 hun testament <sup>7)</sup>. Johannes was toen ziek, en niet lang daarna moet hij zijn gestorven. Op 31 maart 1742 verscheen „Juffrouw Catharina van Aanhout” zijn weduwe voor schepenen der stad, om een huis met tuin te verkopen, genaamd „op den Uylenborgh”, gelegen aan de Walpoort te 's-Hertogenbosch <sup>8)</sup>.

Uit het huwelijk van Johannes Nanning en Katharina van Aanhout (Anholt) was maar één zoontje geboren, *Christiaan Nanning*, dat uiteraard nog zeer jong was toen zijn vader ca. febr. 1742 overleed. Zijn oom *Christiaan Nanning* was bij voornoemd testament tot voogd aangesteld. Ook de in dat testament (niet bij namen) vermelde voorkinderen van Katharina waren nog niet op de leeftijd gekomen, waarop zij voor de opvolging van hun stiefvader in aanmerking kwamen. Tot scherp-rechter werd nu op 17 maart 1742 <sup>9)</sup> benoemd *David Hendrik Kleyne* uit Herford, vermoedelijk een broer van de „Nachrichter” Kleine aldaar, wiens weduwe nog in 1786 in Herford geleefd blijkt te hebben <sup>10)</sup>. David Hendrik huwde op 12 mei 1744 te Dordrecht met *Sophia Juliana Deuring(h)*, de op 21 maart 1722 te Breda in de Lutherse kerk gedoopte dochter van de Breda'se scherprechter *Christoffel Deuring(h)* en diens vrouw *Eleonora Diepenbroek*. Zeker stamde David Hendriks vrouw uit een typische scherprechtersfamilie. Haar moeder was een dochter van de Utrechtse beul (*Johan*) *Coenraad* (of *Conrad*) *Diepenbroek* en *Anna Catharina Voges* (ook al een dochter uit een scherprechtersgeslacht); twee broers van *Sophia Juliana*, *Frans Heinrich Deuring* (ged. Breda (Luth. kerk) 5 jan. 1725) en *Johannes Coenraad Deuring* (ged. Breda (Luth. kerk) 11 april 1729) hebben ook het scherprechtersambt uitgeoefend. De eerste werd 19 juni 1755 aangesteld tot militair scherprechter over de Generaliteit van Brabant en Vlaanderen <sup>11)</sup>, in welke functie hij op 18 nov. 1761 werd opgevolgd door de broer van zijn zwager, *Hendrik Kleyne* (of *Klein*), die al sinds 1750 scherprechter was te Bergen op Zoom <sup>12)</sup>; *Johannes Coenraad*

---

7) R.A. 's-Hertogenbosch N 3035, fol. 40.

8) R.A. 's-Hertogenbosch, Recht, archief 's-Hertogenbosch R. 1738, fol. 53vso. 9) Gem. Archief 's-Hertogenbosch, Inv. Nr. A 417, fol. 97.

10) Volgens mededeling van de heer Muscumleiter van het Herforder Heimatmuseum aan schrijver dezes.

11) A.R.A. 's-Gravenhage, Archief Raad van State, Inv. Nr. 1539, fol. 19vso.

12) A.R.A. 's-Gravenhage, Arch. Raad van State, Inv. Nr. 1539, fol. 130vso.

*Deuring* is in Breda zijn vader in het beulsambt opgevolgd (1760). Een zuster van Sophia Juliana, *Catharina Maria Deuring* (ged. Breda (Luth. kerk) 11 nov. 1726) huwde in mei 1759 met *Johan Hendrik van A(a)nholt*, ged. Zutphen (Luth. kerk) 8 maart 1722, eerst scherprechter te Zutphen (1751—1754), daarna te Arnhem, wedr van Clara Sophia Trap, en zoon van de Zutphense scherprechter *Johannes van Anholt* (1675—1750) en diens tweede vrouw *Susanna Calé* (of *Kalee*); Johan Hendrik van A(a)nholt werd op 21 sept. 1776 in de Grote kerk te Arnhem begraven, zijn vrouw aldaar op 3 okt. 1787. In verband met de herkomst der Kleynes uit Herford en het huwelijk van David Hendrik is het merkwaardig, dat in 1786 nog te Herford een 80-jarige vrouw *Katharine Döring* geleefd blijkt te hebben. In het algemeen kan opgemerkt worden, dat talrijke Nederlandse scherprechtersfamilies hun oorsprong gevonden hebben in Duitsland.

*Sophia Juliana Deuring* schonk haar man *David Hendrik Kleyne* vijf kinderen, die allen in de Luth. kerk te 's Hertogenbosch ten doop zijn gehouden op de achter hun namen vermelde data: *Margrita Geertruy* (9 april 1745), *Anna Catharina* (7 febr. 1747, begr. 's Hertogenbosch (Grote kerk) 19 mei 1784), *Leonora* (9 aug. 1755), *Johannes Liebordus* (16 sept. 1750) en *Frans Christoffel* (8 maart 1753; begr. 's Hertogenbosch (Grote kerk) 27 nov. 1782). Vóór dec. 1760 moet David Hendrik weduwnaar zijn geworden. In die maand requesteerde hij bij het stadsbestuur<sup>14)</sup> onder mededeling, dat hij wilde hertrouwen en daarom toestemming verzocht om de nalatenschap van zijn overleden vrouw in geld te laten vastleggen. Het request werd ondersteund door de broers en zusters van suppliant en zijn (overleden) huisvrouw, t.w. Mr *Johannes Deuringh*, scherprechter te Dordrecht, *Christoffel Kleyne*, woonachtig aan de Geesbrug bij den Haag, *Karl Kleyne* te Utrecht, *Eleonora Diepenbroeck* („nu weduwen von Crisritofel Deiring”, zoals zij met kennelijke moeite neerschreef; blijkbaar dus in feite de grootmoeder der kinderen). *J. Koenraad Deuringh*, scherprechter te Breda, *Hendrick Kleyne*, scherprechter te Bergen op Zoom, *Frans Kleyne*, woonachtig in 's Hertogenbosch, en *Catharina Deuringh*, wonende te Arnhem. Kort daarop (op 8 jan. 1761) liet hij voor notaris H. J. van den Pavort te 's Hertogenbosch<sup>15)</sup>, een staat en inventaris van de nalatenschap van wijlen

13) Zie aant. 10.

14) R.A. 's-Hertogenbosch, Recht. Archief 's-Hertogenbosch, Inv. Nr. 1970.

15) R.A. 's-Hertogenbosch N 3337, acte nr 69.

Sophia (Juliana) Deuring opmaken. Alle vijf kinderen waren toen nog in leven; als getuige fungeerde hun oom *Frans Cleyn* (Kleyne).

Op 17 mei 1761 ondertr. *David (Hendrik) Kleyne* te Zutphen (mei latere aant. dat het huwelijk op 12 aug. 1761 werd voltrokken te Gorssel) met *Catharina Elisabeth van Anholt (Aanhoud)*, de op 26 dec. 1723 te Zutphen (Luth. kerk) gedoopte dochter van de Zutphense scherprechter *Johannes van Anholt* en *Susanna Calé* (Kalee). *David Hendrik* werd op 14 jan. 1785 in de Grote kerk te 's Hertogenbosch begraven; daar volgde hem op 10 febr. 1800 ook *Cath. Elis. van Anholt*. Zij had hem nog drie kinderen geschonken: *Johannes Jacobus* (ged. 's Hertogenbosch (Luth. kerk) 19 mei 1762), *David* (ged. ald. 27 dec. 1763) en *Carolus Alexander* (ged. ald. 30 maart 1765). Vermoedelijk was de oudste zoon uit het eerste huwelijk steeds besiemd geweest zijn vader in het scherprechtersambt op te volgen; in ieder geval is het beulszwaard in zijn handen overgegaan. Op 15 april 1785 volgde ook zijn benoeming tot militair scherprechter te 's Hertogenbosch<sup>16)</sup>, in welke functie zijn vader in april 1742 was aangesteld<sup>17)</sup>.

Deze *Johannes Liebordus Kleyne* is twee malen gehuwd, eerst te Breda op 27 febr. 1783 met zijn volle nicht *Sophia Juliana Kleyn(e)*, ged. Bergen op Zoom (Herv. kerk) 15 aug. 1755, begr. 's Hertogenbosch (Grote kerk) 10 maart 1797, dr van de Bergen op Zoomse scherprechter *Hendrik Kleyne* en *Allegonda Blom*<sup>18)</sup>, daarna te 's Hertogenbosch op 17 dec. 1797 met *Maria van Anholt* (of *Aanhoud*), ged. Nijmegen (Herv. kerk) 15 jan. 1764, overl. 's Hertogenbosch 25 dec. 1820, dr van *Jurrien van Anholt (Aanhoud)* en (*Anna*) *Maria Groenenberg*. Uit het eerste huwelijk sproten o.a. twee zonen, van welke de oudste, *David Conradus Kleyne*, ged. 's Hertogenbosch (Luth. kerk) 6 jan. 1787, schrijnwerker werd, en daar op 23 mei 1812 huwde met een Duitse dienstbode *Catharina Wilhelmina Müller*, geb. Elberfeld 11 sept. 1789, dr van *Johann Theobald Müller* en *Johanna Sibilla Catharina Schäfer*. Zij werden ouders van drie zonen, van wie minstens één het geslacht voortgezet heeft. De andere zoon uit *Joh. Liebordus'* eerste huwelijk, *Johan Hend(rik) Kleyne*, ged. 's-Bosch (Luth. kerk) 2 maart 1790, overl.

---

16) A.R.A. 's-Gravenhage, Arch. Raad van State, Inv. Nr. 1541, fol. 99.

17) Bron als voren, Inv. Nr. 1538, fol. 78vso.

18) Deze ouders waren 17 nov. 1751 te Bergen op Zoom gehuwd. Uit de ondertr. acte (d.d. 27 okt. 1751) blijkt, dat ook *Hendrik Kleyne* was geboren te Herford.

ald. 7 maart 1864, blijkt bij zijn huwelijk ('s Hertogenbosch 3 febr. 1816) met *Cilia Canie* (geb. ald. 28 juli 1786, dr van de Oyense schoenmaker Hendrik Bernardus Cante en Pieterella Trompendagh) zich scherprechter te hebben genoemd; in feite was hij assistent-scherprechter (hulp) van zijn vader, die op 9 april 1831 te 's Hertogenbosch overleed. Eerst toen volgde *Johan Hend(e)rik Kleyne* hem op in het ambt, spoedig zelf geassisteerd door zijn oudste zoon *Johannes Liebordus* geb. 's-Hertogenbosch 25 juli 1816, en ald. op 7 april 1838 getrouwd met *Johanna Sophia Eiman*<sup>19</sup>).

*Johan Hend(e)rik Kleyne* (in de wandeling „Jan Hein” genoemd) was de laatste Bossche scherprechter of beul. Hij woonde er in de St. Jorisstraat, recht tegenover de gevangenis, op nr 68. Op het Bossche gemeente-archief hangt tegenwoordig nog een klein (miniatuur) olieverfschilderijtje, waarop hij afgebeeld staat: een oude, grijze man met eerwaardige baard, zittend op een boom, met naast zich een dartele knaap, misschien een kleinzoon, die dan door de afschaffing van de schavot en lijfstraffen in 1854, en de doodstraf in 1870 de traditie van zijn geslacht niet heeft kunnen voortzetten. Niemand, die daar nu nog rouwig over zal zijn!

Doordat de scherprechters in s'aat moesten zijn bij de pijnigingen veroorzaakte kwetsuren te helen, bij verminking veroorzaakte wonden te verzorgen, uit het lid gewrongen ledematen te zetten, en verder ook goed op de hoogte waren van de anatomie van het menselijk lichaam, waren zij dikwijls een toevlucht voor wie een dokter te duur was of officiële doktershulp niet had gebaat. Ook Jan Hein moet als ongediplomeerd chirurgijn werkzaam geweest zijn<sup>20</sup>). Zijn half-oom *Johannes Jacobus Kleyne* (zn van David Hendrik en diens tweede vrouw Catharina Elisabeth van Anholt (Aanhoud)), ged. 's Hertogenbosch (Luth. kerk) 19 mei 1762) heeft van dit nevenberoep der scherprechters zijn hoofdberoep gemaakt, en vestigde zich in Breda als gediplomeerd chirurgijn; hij overleed er als rustend geneesheer op 1 dec. 1834. Op 23 dec. 1798 was hij te Nijmegen gehuwd met een zuster van zijn broersvrouw, *Hendrika van A(a)nhoud (Anholt)*, ged. Nijmegen (Herv. kerk) 13 sept. 1778, overl. Breda 11 febr. 1861, dr. van Jurrien en (Anna) Maria Groenenberg. Zij hadden negen kinderen, die allen te Breda in de Luth. kerk gedoopt werden. De oudste, *Carolus Jurreje*

---

19) Geb. 's-Hertogenbosch 17 jan. 1820, dr. van de geelgieter Nicolaas Jacob Eiman en Anna Maria Sophia Steylaerds.

20) Zie aant. 2.

*Kleyne*, geb. 14 dec. 1799, overl. ald. 24 maart 1847, koos het beroep van zijn vader. Hij huwde te Breda 1e 15 nov. 1826 *Petronella Maria van Walcheren*, geb. Poortugaal 16 mei 1796, overl. Breda 10 dec. 1827, dr. van Ds *Willem* en *Anna Catharina van Vianen*; 2e 19 nov. 1834 *Maria Jacoba Oukoop*, ged. Breda (Waalse kerk) 2 jan. 1803, overl. ald. 20 juni 1864, dr. van *Johannes Albertus* en *Henrietta van Naerssen*. Een andere (derde) zoon, *Johannes Jacobus Kleyne*, ged. 27 mei 1810, schijnt geen beroep uitgeoefend te hebben; hij overleed als echtgenoot van *Antoinetia Johanna van de Leur* op 12 juli 1865 te Breda. De jongste zoon *George Alexander David Kleyne*, geb. Breda 6 juni 1821, overl. ald. 3 febr. 1860, blijkt als kapper zijn brood te hebben verdiend. Hij huwde te Roosendaal op 5 sept. 1844 met *Wilhelmina van Bergen*, geb. Vilvoorden 6 jan. 1822, dochter van de wachtmr der maréchaussée *Andries van Bergen* en diens vrouw *Antje Schakels*. Behalve een vroeg overleden zoon sproten uit dit huwelijk slechts dochters.

Tenslot e zij vermeld, dat de chirurgijn *Johannes Jacobus Kleyne* nog twee ongehuwd gebleven zonen had, wier beroep ik niet vermeld heb gevonden, en vier dochters, van welke de jongste, *Suzanna Kleyne*, geb. Breda 3 nov. 1815, overl. Teteringen 17 febr. 1893, te Aarle-Rixtel op 27 aug. 1858 in het huwelijk trad met de 1e luit. der inf. *Ludewig del Campo gend. Camp*, geb. Loga (Oost-Friesland) 12 aug. 1805, overl. Teteringen 8 febr. 1881, zn van de gen. majoor der art. *Guilelmus Petrus* (later steeds: *Willem Pieter del Campo gend.*) *Camp* en *Hendrika Antonia Weeber*.

*Vught.*

*Mr W. de Vries.*

---

### DE HEUSDENSE FAMILIE HAMEL

Naar aanleiding van bovengenoemd artikel van de hand van de heer *A. J. L. van Bokhoven* in het januari-nummer ontvingen wij van de heer *J. L. Hamel* te Utrecht enige aanvullingen ter plaatsing.

Op 12 februari 1602 compareert eerbare *Catharina Frans Wittesdochter weduwe* en boelhouster van wijlen *Johan Pietersz. van der Burch geassis'eert* (tharen *versoecke*) met mij notario haren gecoren voocht. Zij maakt machtig en constitueert om haar vorderingen te innen den *Erntachtbaren Diederick Hamel borgermr der Stede van Heusden* (Notaris *Hubert Balis* reg. 2 fol. 48 gemeentearchief Dordrecht).

In hetzelfde gemeentearchief zijn bij notaris *Willem van*